

FREDRIKSTAD KOMMUNE

Barn og unge er framtiden – den skapes nå!

Foto: Trine Sirnes

KOMMUNEDELPLAN OPPVEKST 2021–2032

Innhold:

Forord	3
Innledning	5
Utviklingstrekk – veien mot 2032	6
Sammen om en god oppvekst	8
Mål, delmål og strategi for oppfølging	10
Strategi for oppfølging av oppvekstplanen	14
Kilder og kunnskapsgrunnlag	15

Forord

Oppvekstforhold og utdanning er kommunale innsatsområder som, på ulike måter og i forskjellige faser av livet, berører alle innbyggers liv. At barndommen og ungdomstiden blir så god som mulig er viktig for den enkelte innbygger, og for kommunen som helhet. Erfaringer fra barndommen varer livet ut. Disse erfaringene påvirker i stor grad den enkelte innbyggers muligheter, livskvalitet og samfunnsdeltakelse gjennom livet.

Fredrikstad er en by i vekst, i et stadig mer komplekst samfunn. Vi har et utdannings- og oppvekstfelt som er i stadig endring. For å kunne gi barn og ungdom gode forutsetninger, må mange arbeide sammen, på nye, bærekraftige måter.

Fredrikstad kommune har, gjennom *Kommuneplanens samfunnsdel. Fredrikstad mot 2030*, definert mål for hvilke muligheter de som bor og arbeider her skal ha. De overordnede føringene i samfunnsdelen er hentet fra FNs bærekraftsmål, og samfunnsdelen sier også hvilke hovedstrategier vi skal ta i bruk for å nå disse målene. De tre innsatsområdene, sosial, økonomisk og miljømessig bærekraft, må for kommunen som helhet virke sammen for å gjøre samfunnet som helhet bærekraftig.

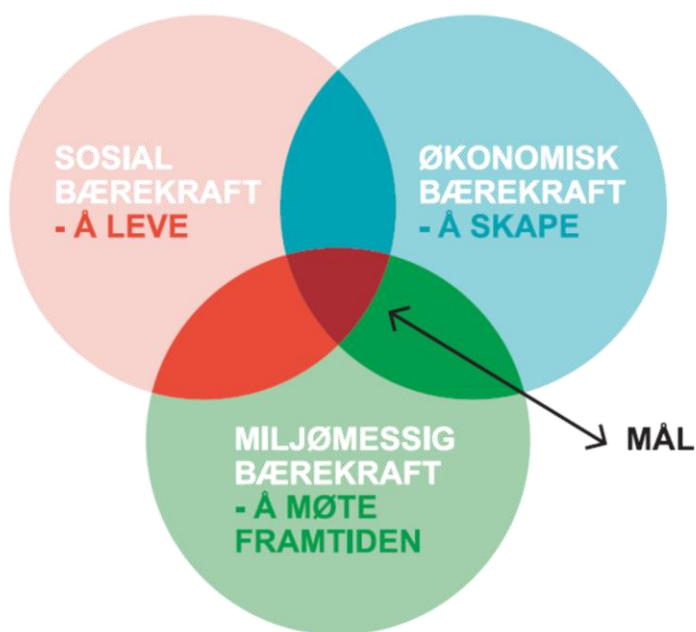
De mål og strategier i samfunnsdelen som oppvekstfeltet i størst grad kan påvirke, er brukt som

mål i kommunedelplan oppvekst (heretter omtalt som oppvekstplanen). Det er tatt utgangspunkt i innsatsområdet «Å leve» – sosial bærekraft, da oppvekstfeltet er helt sentralt i svært mange av disse målene og strategiene, og mer perifert i de andre. Likevel vil Seksjon for utdanning og oppvekst gjennom sitt arbeid bidra også inn mot de andre to bærekraftsområdene.

Det viktigste bidraget fra oppvekstfeltet inn mot økonomisk bærekraft, er å stimulere til at flest mulig gjennomfører og består videregående opplæring. Det viktigste bidraget fra oppvekstfeltet inn mot miljømessig bærekraft, er å gi barn og unge kunnskap knyttet til de miljøutfordringer verden står overfor, og holdninger og bevissthet rundt tiltak og virkemidler i miljøutfordringene. Den miljømessige bærekraften er synlig gjennom rammeplanen for barnehagen og læreplanen i skolen.

Arbeidet for å bedre den sosiale bærekraften dreier seg i stor grad om å påvirke alle de faktorene som gjør folkehelsen bedre. Den mest grunnleggende innsatsen for å bedre folkehelsen, er å bedre oppvekstforholdene for alle barn. Gjeldende Folkehelseplan og helseoversikten for 2019 påpeker at Seksjon for utdanning og oppvekst har en sentral rolle i folkehelsearbeidet.

Hovedmålet med oppvekstplanen er å sikre oppfølging av oppvekstrelaterte mål og strategier i

kommuneplanen. Denne oppfølgingen påvirkes i tillegg av relevante kommunedelplaner, samt nasjonale føringer og krav. En del av målene som kommunen har for oppvekstfeltet, forutsetter innsats fra flere områder og seksjoner. Derfor er det viktig at oppvekstmålene i overordnet planverk følges opp i hele kommuneorganisasjonen.

Oppvekstplanen er et politisk og administrativt styringsverktøy for tjenesteområdene i Seksjon for utdanning og oppvekst, og utdyper de mål og strategier som seksjonen har hovedansvaret for å følge opp. Planen er utformet med tanke på å kunne ta høyde for de endringene i lov- og regelverk som sentrale myndigheter har varslet. Den konkrete oppfølgingen av mål og strategier i planen skjer gjennom tiltak i temaplaner og virksomhetsplaner i etatene og virksomhetene.

Barn og unge skal utvikle kompetanse som fremmer mestring, deltakelse og god psykisk og fysisk helse gjennom livet, og som gir muligheter til å ta ansvarlige livsvalg. For å lykkes med dette må tjenestene legge til rette for medvirkning fra innbyggerne. Det må arbeides målrettet med utvikling av felles forståelse og kompetanse, synliggjort gjennom ansattes verdier, holdninger, kunnskaper og ferdigheter.

I planarbeidet har det vært lagt til rette for flere medvirkningsprosesser. Barn og unge har medvirket gjennom ungdomskonferanse arrangert av Ungdomsrådet. Barnehager, SFO og elevråd har deltatt i høringsarbeidet. Det har vært arrangert folkemøte og flere dialogmøter. Videre samarbeid framover, med foreldre¹, statlige, fylkeskommunale og kommunale tjenesteområder samt private samarbeidspartnere, vil være viktig for å lykkes med målsettingene i planen. En aktiv og levende frivillig sektor er av grunnleggende betydning for et levende lokalsamfunn, hvor barn og unge har sin oppvekst.

Gode oppvekstforhold og en bærekraftig samfunnsutvikling forutsetter kvalitetsmessig gode tjenester, preget av helhet og sammenheng. Oppvekstplanen synliggjør hvordan kommunen vil følge opp dette.

¹ I denne planen omfatter begrepet *foreldre* både foreldre og andre foresatte

Innledning

Å vokse opp i den lille verdensbyen

Fredrikstad kommunes visjon «Den lille verdensbyen» skal gi oss tro på framtiden, motivere og gi oss noe å strekke oss etter.

Det er en ønskesituasjon, som vi kan nå. Dersom vi jobber hardt og riktig – sammen.

Kommuneplanens samfunnsdel s. 4

Med visjonen «Den lille verdensbyen» knyttes Fredrikstadsamfunnets lange historiske røtter sammen, med mål om å skape gode framtidsmuligheter for alle som bor i Fredrikstad. Det handler om å forene den enkeltes behov med det som også er bærekraftig for fellesskapet, nå og inn i framtiden.

De ressurser og egenskaper barn får med seg gjennom de første leveårene har avgjørende betydning for muligheter, valg og mestringsstrategier videre i livet. En god oppvekst er ikke bare viktig her og nå, den varer i generasjoner.

I Fredrikstad har vi en rik historie og nedarvede kulturelle og sosiale ressurser. Vi har også en mer utfordrende historisk og sosial arv; en større andel av innbyggerne her enn på landsbasis har liten utdanning og yrkestilknytning. Det gir mange barn og unge et vanskeligere utgangspunkt i livet når det gjelder valgmuligheter, helse og livskvalitet. Dette er strukturer det er mulig å påvirke, blant annet gjennom støtte til foreldre, oppvekststjenester med

god kvalitet, annen kommunal tilrettelegging og innsats i sivilsamfunn og næringsliv.

Vi vil at Fredrikstad skal være et trygt og godt sted å vokse opp, med likeverdige tilbud og muligheter. Alle barn og unge skal sikres muligheter for læring, trivsel og deltakelse. Læringsglede og trivsel, støttet av trygge og kompetente voksne, er avgjørende for å ruste barn og unge for framtiden. Vi må stimulere til å tenke nytt og skape verdier i den verden vi lever i. Involvering og medskapning må stå sentralt.

Hele kommuneorganisasjonen og sivilsamfunnet utgjør til sammen barns oppvekstmiljø, med kommunens oppvekststjenester som en sentral bidragsyter. Det stiller store krav til kvaliteten på tjenestene som gis, og til koordinering, helhet og sammenheng.

Sammen skal vi bidra til at barn og unge trives i Fredrikstad, og gi dem lyst og muligheter til å leve her som voksne.

Utviklingstrekk – veien mot 2032

Gode barnehager og skoler som løfter alle barn uavhengig av bakgrunn, er de viktigste bidragene for å skape et samfunn med små forskjeller og like muligheter for alle.

Meld. St. 6 (2019-2020), side 7

LEVEKÅR, FOLKEHELSE OG BÆREKRAFT

De mest grunnleggende egenskaper, ferdigheter og mestringsstrategier hos mennesket, etableres de første leveårene. Erfaringer gjennom barne- og ungdomsårene avgjør i stor grad muligheter og ressurser gjennom livet, som utdanning, yrkesdeltakelse og økonomi. Dette igjen henger sammen med helse og livskvalitet.

Det å skape gode oppvekstvilkår for alle barn, er derfor det mest effektive vi kan gjøre for å bedre folkehelsen og kommunens sosiale bærekraft. Gode oppvekstvilkår bidrar til gode liv for innbyggerne, gode nærmiljøer og en bærekraftig samfunnsøkonomi. Familie, barnehage og grunnskole, og alle tjenester og arenaer som virker sammen med disse, er derfor «kjernearenaer» også for kommunens folkehelseinnsats. Ambisjonen er å få kommunens innsatsområder til å virke sammen for en sosialt bærekraftig samfunnsutvikling, som kan sikre folkehelse, sysselsetting og verdiskaping i framtiden (Bekken, Dahl & Weel, 2018).

Fredrikstad kommunes helseoversikt for 2019 viser at kommunen har større utfordringer knyttet til helse og levekår enn landsgjennomsnittet. Forskjellene i levekår øker og de fordeler seg ulikt i ulike områder i kommunen. Vi vet at negative livshendelser ofte samvarierer. For eksempel vil flere barn ha ustabile familierelasjoner, flere vil ha problemer på skolen og flere vil slite psykisk. Sosiale ulikheter i helse blant barn og unge er særlig alvorlig fordi problemer forplanter seg inn i voksenlivet og svekker livssjansene for dem med dårlige levekår. Utviklingen skaper problemer for framtidige generasjoner, ettersom flere vil ha problemer med å hente inn igjen forspranget majoriteten opparbeider seg.

Forskning viser at jo tidligere i livsløpet man lykkes i å oppnå en jevnere fordeling av ressurser og muligheter, jo større er sjansen for å påvirke morgendagens helseforskjeller. Erkjennelsen av at ingen barn velger sine foreldre, eller har noen mulighet til å påvirke sine levekår selv, gir oss en sterk forpliktelse til å sørge for gode oppvekstvilkår for alle. En slik ambisjon er grunnlaget for en sosialt bærekraftig samfunnsutvikling, som kan sikre

folkehelse, sysselsetting og verdiskaping i framtiden (Bekken, Dahl & Weel, 2018).

Det å møte framtiden i Fredrikstad innebærer også å ha fokus på den miljømessige bærekraften. Levekår og folkehelse påvirkes av omkringliggende faktorer, og måten vi behandler miljøet vårt på vil på sikt få konsekvenser også for hvordan vi kan leve. Det å være bevisst på hvordan både personlig liv og samfunnsliv påvirker omgivelsene rundt oss, er en del av både den sosiale og miljømessige bærekraften.

«En investering i barns levekår vil være viktig – både for dem som trenger det mest – men også for flertallet av barnebefolkningen»

(Oppvekstrapporten 2017, økte forskjeller – gjør det noe?)

KOMPLEKSITET

Arbeidet med å bedre levekår og folkehelse utgjør komplekse samfunnsutfordringer, som krever at kommunen har fokus på langsiktige løsninger, på tvers av seksjoner, etater og virksomheter.

Ferdighetene som barn og voksne trenger i livet har endret seg mye de senere år, og endringene går stadig raskere. Globalisering, digitalisering og kompleksitet er sentrale stikkord. Miljømessige utfordringer vil også måtte få større fokus framover. I langt større grad enn tidligere utdanner vi barn og unge til en framtid vi bare aner konturene av.

Barn og unge må utvikle ferdigheter som gjør dem rustet til å møte denne framtiden. Utviklingen ser ut til å gå i retning av behov for et bredere sett av kompetanser. Ny teknologi kan erstatte rutineoppgaver, både manuelle og ikke-manuelle, mens sosial kompetanse vil være etterspurt også i framtidens samfunn. Emosjonelle ferdigheter like så.

Videre blir evnen til å erverve seg ny kompetanse stadig mer avgjørende, både i arbeidsliv og privat.

Dybdeforståelse og kritisk refleksjon framheves også som sentrale kompetanser (NOU 2019:2). Kunnskaps- og teknologiutviklingen og høye forventninger til at komplekse problemer skal løses, gjør at kreativitet og innovasjon er og blir enda viktigere i samfunnet og i arbeidslivet framover.

Barnehagen skal, jf. Rammeplanen, støtte barna i å forholde seg prøvende og nysgjerrige til omverdenen og bidra til å legge grunnlag for modig, selvstendig og ansvarlig deltagelse i demokratiske fellesskap.

Læreplanen LK20 skal gjøre barn og unge bedre i stand til å møte og finne løsninger på dagens og framtidens utfordringer. Elevene skal utvikle relevant kompetanse, gode verdier og holdninger som har betydning for den enkelte og samfunnet, i en tid preget av større kompleksitet, stort mangfold og rask endring.

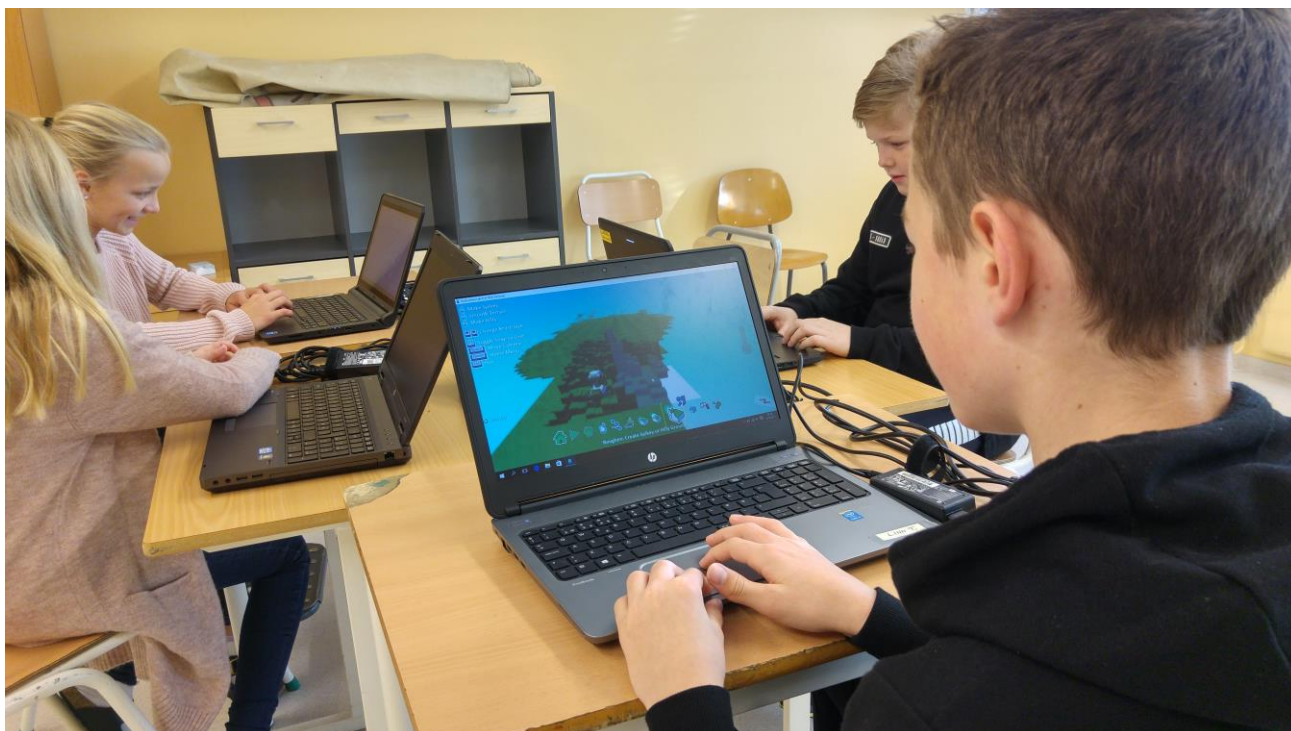
FRAMTIDENS TJENESTER

Oppvekstsektoren skal gi barn og unge kompetanse og ferdigheter, slik at de kan mestre livene sine og

kunne delta i arbeid og fellesskap i samfunnet. Vi må derfor ha gode universelle tjenester, som alle barn og unge skal ha tilgang til, og kunne gi ekstra støtte til dem som trenger det, i kortere eller lengre perioder av livet. Dette forutsetter at vi har ansatte med høy fagkompetanse, er i kontinuerlig utvikling, er fleksible og har evne og vilje til samarbeid og samordning.

I møtet med komplekse utfordringer hos barn og familier, blir behovet for tverrfaglighet ekstra tydelig. I utviklingen av de universelle tjenestene som helsestasjon, barnehager og skoler, er godt samarbeid og kompetanseoverføring mellom tjenester og fag viktig. Fremtidens tjenester er inkluderende og bygger på alle barns rett til deltakelse og opplæring. Tverrfaglig kompetanse gir muligheter for bedre løsninger, bedre ressursutnyttelse og større grad av sammenheng.

Vi må i årene framover arbeide mer strategisk med koordinering av høyt kompetente fagmiljøer, samtidig som vi har en klar fordeling av oppgaver og ansvar, som sikrer kvalitet i tjenesteyting og god bruk av ressurser.

Sammen om en god oppvekst

Det tverrfaglige arbeidet må styrkes, både operativt og når det kommer til kunnskapsutvikling – hjelpetjenestene må være der barna er!

Virksomhetsleder seksjon UO

OPPVEKSTPLANENS RAMMEVERK

Barnekonvensjonen rammer inn alt arbeid på oppvekstområdet og skal legges til grunn for tolkning av særlovgivingen. Barnekonvensjonen er delt inn i fire hovedområder av rettigheter:

1. Barn har rett til liv og helse
2. Barn har rett til skolegang og utvikling
3. Barn har rett til omsorg og beskyttelse
4. Barn har rett til deltakelse og innflytelse

Barnekonvensjonen har også fire generelle prinsipper, som handler om **ikke-diskriminering**, **barnets beste**, **barnets rett til liv og utvikling**, og **barnets rett til å bli hørt**. Disse prinsippene er viktige utgangspunkter for å forstå de andre bestemmelsene i barnekonvensjonen.

Nasjonale lovverk, som *lov om barnehager* og *lov om grunnskolen og den videregående opplæringa*, *lov om kommunale helse- og omsorgstjenester*, og *lov om barneverntjenester*, styrer kommunens handlingsrom og handlingsplikt på oppvekstområdet. Regelverket rammer inn mål, innhold og kvalitet på tjenesteytingen.

I tillegg finnes planverk som styrer tilgrensende tjenesteområder, og som indirekte får betydning for oppvekstområdet. Fylkesplanen «Østfold mot 2015» gir føringer for det regionale samarbeidet på oppvekstfeltet. Det å gjøre innbyggerne kvalifisert for framtidens arbeidsmarked og utjevne sosiale forskjeller er blant de felles fokusområdene i regionen.

Også lokalt, overordnet planverk og generelle lovverk, som folkehelseloven, innebærer føringer for arbeidet.

Underveis i arbeidet med oppvekstplanen har det kommet flere nasjonale styringssignaler, som i stor grad understøtter premissene som allerede er lagt for dette planarbeidet: Barn og unge skal sikres muligheter for læring og utvikling, uavhengig av sosial, kulturell og språklig bakgrunn, kjønn, kognitive og fysiske forskjeller. Dette forutsetter

inkluderende fellesskap og tidlig innsats, tverrfaglig arbeid og god kompetanse nær barnet/eleven.

Når vi ser hvordan forskjellige nivåer, både lokalt, nasjonalt og internasjonalt, har rammet inn perspektivene på en bærekraftig utvikling, er det viktig at planverket i kommunen – også på oppvekstområdet – følger dette opp. Hele dette rammeverket ligger til grunn for utarbeidelsen av oppvekstplanen, og må bli lagt til grunn også i det videre arbeidet med planen i etatene og virksomhetene.

«Foreldre må være med barna og ha det gøy og hjelpe dem med vanskelige ting.»

OPPVEKSTPLANENS FIRE PRINSIPPER

Oppvekstplanen definerer fire prinsipper som anses som forutsetninger for å lykkes med målet om en god oppvekst for alle barn. Disse skal være gjennomgående for alt arbeid i oppvekstsektoren:

1. Helhet og sammenheng
2. Kvalitet og kompetanse
3. Medskaping og involvering
4. Aktiv støtte og oppfølging

Helhet og sammenheng handler om at vi ser tjenestene til barn og unge i sammenheng. Kommunens tjenester på oppvekstområdet, organiseres og utvikles med utgangspunkt i felles mål om barnets beste og grunnleggende rettigheter. Rutiner for strategisk, tverrfaglig utvikling, samarbeid, ansvar og bruk av kompetanse på tvers av sektorer er en del av dette.

Kvalitet og kompetanse handler om det profesjonelle lagarbeidet, som totalt sett skal bidra til lærelyst, trivsel og mestring hos barn og unge. Innbyggere og samarbeidsparter skal møte trygge, kompetente ansatte med god faglig forankring. Arbeid og samarbeid skal være preget av raushet, respekt og kompetanse til å se eget arbeid også i et helhetlig perspektiv.

Medskaping og involvering handler om respekt, mangfold og likeverd, om å utnytte de ressurser hver enkelt har, og å gi barn og unge eierskap og stolthet over eget liv og egne muligheter. Barn og unge får det beste grunnlaget for å utvikle seg sosialt og faglig hvis de opplever at de er verdifulle i fellesskapet, og verdsatt og godtatt som den de er. De skal involveres i egen oppvekst, og styre og medskape der det er mulig, innenfor rammene av avklart ansvar og rolle.

Aktiv støtte og oppfølging handler om at kommunens innbyggere får tilgang til råd, veiledning og støtte når de trenger det. Fredrikstad kommune har tjenester som er «tett på» innbyggerne, for å sikre at vi kommer tidlig nok til når det er behov for ekstra innsats. Vi skal også ha tjenester som er «tett på» hverandre, slik at vi i fellesskap finner de beste løsningene for å oppfylle barn og unges rett til en god oppvekst.

Ansatte med god kompetanse og nære relasjoner til barna og elevene er avgjørende for at vi får et inkluderende og godt utdanningsløp for alle.

Meld. St. 6 (2019–2020), side 2

EN HELHETLIG OPPVEKST

Det er ikke bare oppveksttjenestene som påvirker oppvekstforholdene for barn og unge i Fredrikstad. Mestring, gode erfaringer og valgmuligheter fra tidlige leveår og gjennom barne- og ungdomsår, forutsetter gode voksenpersoner, ressurser, tilrettelegginger, tjenester og miljøforhold på mange arenaer.

Barn og unge må ha voksne rundt seg som gir støtte og omsorg, enten de må ha hjelp til å finne seg en venn, delta i lek, lære seg å lese, skrive og regne, eller forstå samfunnet vi lever i. Disse voksne finnes i tjenestene, men også i familien, frivilligheten og sivilsamfunnet for øvrig.

Foreldrenes yrkestilknytning er vesentlig med tanke på barns oppvekst, og påvirkes av mange forhold, som lokalt næringsliv, helsetjenestene og NAV. Inkludering og oppfølging av flyktninger og innvandrere kan være avgjørende for barns deltakelse i barnehage og sosialt. Dette skjer på mange arenaer, også utenfor oppvekstfeltet.

Ressurser, tilbud og frivillighet i nærmiljøet er avgjørende for opplevelser, mestring og inkludering på fritiden. Det lokale tilbudet av kultur og andre sosiale og fysiske fritidsaktiviteter og -arenaer spiller en viktig rolle for barn og unges opplevelse av å ha en god oppvekst. En måte å arbeide med dette på, er å ta i bruk skolen som nærmiljøarena. Terskelen for å delta på disse aktivitetene må være så lav som mulig. Kollektivtransport, gang- og sykkelveier og trafiksikkerhet påvirker atferdsvaner, i likhet med mattilbud i forbindelse med fritidsaktiviteter. Utforming og vedlikehold av byrom og nærmiljøer påvirker sosial og fysisk atferd.

«Oppvekst foregår i et veikryss: her møtes arealplanlegging, samferdsel, familie-, helse-, skole-, kultur-, trygde- og arbeidsinkluderingspolitikken. Noen tiltak rettes direkte mot barna, andre er indirekte og skal påvirke foreldrenes levekår og lokalsamfunnets kvaliteter. (...)

Det er vanskelig, nærmest umulig, å avgrense hva som er, og hva som ikke er, oppvekstpolitikk.»

Oppvekstrapporten 2017, Bufdir

Mål, delmål og strategi for oppfølging

Føler meg flink. Klarer nesten alt.

Barn i Fredrikstad

Oppvekstplanen bygger på, og er en oppfølging av, kommuneplanens samfunnsdel. I denne er det først og fremst mål og strategier under innsatsområdet sosial bærekraft, «Å leve», som oppvekstsektoren påvirker i svært stor grad. Disse er derfor brukt som utgangspunkt for mål og strategier i oppvekstplanen.

Oppvekstplanens delmål og strategier er utarbeidet i tråd med rammeverket som gjelder for oppvekstsektoren, og de ønsker og behov oppvekstsektoren ser i årene framover.

I denne delen av oppvekstplanen hvor målene beskrives, er forskjellige aktører benevnt. Dette er fordi planen henvender seg både til etater, enheter/virksomheter, ansatte, barn/unge og voksne. For at tverrfagligheten og helheten i tjenestetilbudet skal bli synlig for den enkelte innbygger, må flere nivåer av kommunens innsats koordineres. Gjennom oppvekstplanens mål og delmål blir forskjellige nivåer og aktører tildelt oppgaver, som sammen skal bidra til en større helhet.

Planen har følgende mål, som utdypes på de neste sidene:

- 1. Barn og unge har en oppvekst som fremmer helse og reduserer sosial ulikhet**
- 2. Barn og unge har kompetanse og ferdigheter til å møte morgendagens samfunn**
- 3. Foreldre gir barn og unge en trygg og god oppvekst**
- 4. Barn, unge og familier med særlige utfordringer får koordinert støtte og oppfølging**

Delmålene er i planen synliggjort som «Slik vil vi ha det» og «Slik gjør vi det». Oppvekstplanens fire gjennomgående prinsipper; helhet og sammenheng – kvalitet – medskapning og involvering – aktiv støtte, ligger til grunn for alt arbeid med planen.

De fire prinsippene, sammen med målene og delmålene, utgjør fokuset for oppvekstfeltet i planperioden, og skal videre konkretiseres gjennom tiltak på seksjons-, etats-, - og virksomhetsnivå.

Mål 1

BARN OG UNGE HAR EN OPPVEKST SOM FREMMER HELSE OG REDUSERER SOSIAL ULIKHET

SLIK VIL VI HA DET

Barn og unge vokser opp i helsefremmende omgivelser

SLIK GJØR VI DET

- Barn og unge utvikler grunnleggende tillit til seg selv og andre.
- Barn og unge får intellektuell, språklig, emosjonell og sosial stimulering til å utvikle ferdigheter og oppleve mestring.
- Barn og unge opplever et trygt og godt fysisk og psykososialt oppvekstmiljø.
- Ansatte har kunnskap om, og gir barna, gode muligheter for fysisk aktivitet i barnehage, skole og SFO.
- Ansatte har kunnskap om, og legger til rette for, sunne måltider i barnehage og SFO.
- Barnehager, skoler og skoleveier er trafiksikre.
- Kommunen jobber med å åpne skoler som nærmiljøarenaer.

Tilgang på gode oppvekststjenester

- Fredrikstad kommune har oppvekststjenester som ivaretar ulike behov hos barn, unge og familier.
- Fredrikstad kommune har gode ordninger slik at alle får mulighet til å delta i aktiviteter på fritiden.
- Barn, unge og deres familier får god informasjon om tjenestetilbudene innenfor oppvekstsektoren.
- Tjenestene tilrettelegger informasjon slik at den når hele målgruppen.
- Kommunen har et ansvar for å bistå unge i deres overgangsfase inn i voksenlivet, og særlig sårbare unge skal sikres oppfølging, også etter fylte 18 år.

Barn og unge får rett hjelp, til rett tid og med bruk av riktig kompetanse

- Virksomhetene arbeider på tvers av tjenesteområdene for å skape en helhetlig oppfølging av barn og unge.
- Barn og unge og deres familier opplever å bli møtt med målrettede, kunnskapsbaserte og koordinerte tiltak fra kommunens virksomheter.
- Virksomhetene bruker nødvendig tid på å kartlegge behov i samarbeid med barn, unge og deres familier, og de ulike tjenestene.
- Ansatte har handlingskompetanse og tverrfaglig forståelse, som sikrer helhetlig, inkluderende og tidlig innsats.
- Barn og unge veiledes inn i aktiviteter som vil utvikle og styrke dem som mennesker, skape inkludering, tilhørighet og aktive liv.
- Ansatte skal ha god kompetanse om å avdekke og arbeide mot seksuelle overgrep, vold, mobbing og trakassering.

Mål 2

BARN OG UNGE HAR KOMPETANSE OG FERDIGHETER TIL Å MØTE MORGENDAGENS SAMFUNN

SLIK VIL VI HA DET

SLIK GJØR VI DET

Barn og unge opplever at de er verdifulle, og at barndommen har en egenverdi

- Ansatte bruker barnekonvensjonen aktivt i sitt arbeid.
- Voksne har ansvaret for at barn opplever gode relasjoner og tilknytning.
- Ansatte fremmer barns ressurser og muligheter.
- Voksne motiverer og støtter barn og unges utviklingspotensiale.

Barn og unge opplever å medvirke i beslutninger som angår dem

- Ansatte har kompetanse om hvordan barn og unges medvirkning og medbestemmelse skal ivaretas.
- Barn, unge og deres familier opplever at de er betydningsfulle bidragsyttere i sin hverdag.

Barn og unge har et læringsløp som legger grunnlag for livslang læring

- Barn og unge møter ansatte som har solid kompetanse, faglig og relasjonelt, og bruker denne for å utvikle et godt og inkluderende barnehage- og skolemiljø.
- Barn og unge møter ansatte som gir dem følelse av mestring, og som støtter og utvikler deres lærelyst.
- Barn og unge utvikler evne til refleksjon og kritisk tenking, dybdeforståelse og sammenheng mellom fagområder.
- Ansatte motiverer ungdom til å fullføre videregående opplæring. Fagbrev eller høyere utdanning er et godt fundament for aktiv deltakelse i yrkes- og samfunnsliv.

Mål 3

FORELDRE GIR BARN OG UNGE EN TRYGG OG GOD OPPVEKST

SLIK VIL VI HA DET

Foreldre er kompetente omsorgspersoner, som gir barn gode utviklingsmuligheter

SLIK GJØR VI DET

- Ansatte møter foreldrene som en ressurs, og bidrar aktivt til et godt samarbeid med hjemmet.
- Oppveksttjenestene støtter og styrker foreldre i oppdrager- og foreldrerollen.
- Oppveksttjenestene gir foreldre støtte og veiledning gjennom barns og unges utdanningsløp, fra barnehage til gjennomført videregående opplæring.
- Oppveksttjenestene har ulike foreldrestøttende tiltak, tilpasset barn og unges utviklingsnivå og behov.

Mål 4

BARN, UNGE OG FAMILIER MED SÆRLIGE UTFORDRINGER FÅR KOORDINERT STØTTE OG OPFØLGING

SLIK VIL VI HA DET

Oppveksttjenestene identifiserer og fanger opp sårbare barn og unge tidligst mulig

SLIK GJØR VI DET

- Fredrikstad kommune samhandler og koordinerer for å utvikle gode systemer og rutiner for tidlig identifisering av barn, unge og familier som trenger ekstra støtte og oppfølging.
- Oppveksttjenestene har gode rutiner for tidlig involvering av foreldre, og innhenter samtykke for tidligst mulig å kunne samarbeide på tvers av tjenester og kunne dele nødvendig informasjon.
- Oppveksttjenestene arbeider systematisk, for å utvikle en praksis som sikrer at barn og unge får rett hjelp, til rett tid og med bruk av riktig kompetanse.

Barn og unge skal i størst mulig grad hjelpes der de er

- Oppveksttjenestene har målrettede og kunnskapsbaserte tiltak, som iverksettes på lavest mulig nivå.
- Oppveksttjenestene har en faglig tilnærming og felles forståelse for sårbare barn og unge.
- Oppveksttjenestene kartlegger familienes nettverk og ressurser som sentrale bidrag i tiltaket.
- Oppveksttjenestene gir tiltak som i størst mulig grad legges til de arenaene der barn og unge er.
- Oppveksttjenestene prioriterer tverrfaglighet og felles kompetanseheving.
- Kommunen har ansvar for at barn og deres foresatte opplever at de får de tjenestene og den hjelpen de skal ha. Kommunen skal ha gode løsninger for å tidligst mulig iverksette tiltak, og først og fremst på barnas premisser.

Strategi for oppfølging av oppvekstplanen

Denne planen skal bidra til at alle barn og unge i Fredrikstad får en god oppvekst. For å lykkes med dette oppdraget, kreves det tverrfaglig innsats. Vi har behov for å utvikle en mer helhetlig forståelse og praksis innen oppvekstfeltet. Dette arbeidet er vi i gang med, og skal ha fokus på framover.

Ansvar for oppfølging og konkretisering av planens mål og strategier tilligger i første rekke de tre etatene i Seksjon for utdanning og oppvekst. Videre vil en viktig del av oppfølgingen være knyttet til hvordan seksjonen som **helhet** skal ivareta barn og unges rett til en god oppvekst, med muligheter for læring og utvikling for alle.

For at målene i oppvekstplanen skal få betydning for innbyggerne, må det jobbes systematisk med planens intensjoner, helt ut i enkelttjenestene der kommunen møter den enkelte innbygger.

Arbeidet med planen har også tydeliggjort behovet for mer helhetlig og samordnet innsats i Fredrikstad kommune, dersom vi skal lykkes med å styrke oppvekstforholdene for alle barn og unge. Utfordringsbildet som tegnes i kommunens helseoversikt for 2019 viser at innsatsen må styrkes, både innenfor og utenfor oppvekstsektoren. Denne helhetlige og samordnede innsatsen vil, sammen med lokale og nasjonale planer og føringer, være et viktig utviklingsområde i oppfølgingen av denne planen og når planen skal rulleres.

For å gi barn og unge muligheter til en god oppvekst i Fredrikstad må vi videreføre og videreutvikle oppveksttjenester som fungerer godt. Samtidig vil samfunnsutviklingen lokalt, nasjonalt og globalt utfordre oss til å være modige og til å tenke nytt.

Vi må våge å stille konstruktive spørsmål ved nåværende praksis og systemer, og være kontinuerlig på leting etter forbedring. Dette innebærer også behov for kompetanseutvikling, slik at vi kan møte dagens og morgendagens stadig mer komplekse utfordringer.

Målene, prinsippene og strategien for oppfølging i oppvekstplanen skal bidra til at barn, unge og deres foreldre møter engasjerte ansatte som ivrer for å gjøre Fredrikstad til et godt sted å leve!

Våre oppveksttjenester skal være preget av at det er «rom for alle og blick for den enkelte». Romslighet i møte med barn, unge og deres familier vises ved at vi møter og inkluderer mennesker med åpenhet, respekt og tillit, og at vi evner å tilrettelegge tjenestene ut fra barna og familienes behov og mål.

Gjennom temaplaner og virksomhetsplaner er etater og virksomheter forpliktet til å synliggjøre og beskrive hvordan de skal operasjonalisere innholdet i oppvekstplanen. Både målene og prinsippene som beskrives i oppvekstplanen skal være synlige i planverk som bygger på denne. For å få til dette må etatene og virksomhetene i seksjonen arbeide sammen for å skape en helhet. Innbyggerne skal kunne kjenne igjen kommunens intensjoner med planen, når de møter de forskjellige kommunale tjenestene.

Oppvekstplanen skal bidra til at barn og unge i Fredrikstad har en trygg og god oppvekst, der de samtidig rustes for livet. Lærelyst gir grunnlag for mestring og muligheter. Mestring gir mot til å gå løs på stadig nye utfordringer, faglig og sosialt.

Det kan vi få til, sammen.

Kilder og kunnskapsgrunnlag

Bekken et al., 2018: Rapportserie: Sosial ulikhet i helse blant barn og unge, OsloMet
<http://tidliginnsats.forebygging.no/Rapporter/Rapportserie-Sosiale-ulikheter-i-helse-blant-barn-og-unge/>

Bufdir: Oppvekstrapporten 2017 – Økte forskjeller, gjør det noe?
https://bufdir.no/Bibliotek/Bufdirs_publicasjoner/Dokumentside/?docId=BUF00003918

Fredrikstad kommune

Folkehelseprofil
<https://www.fhi.no/hn/folkehelse/folkehelseprofil/>

Kommuneplanens samfunnsdel
<https://www.fredrikstad.kommune.no/kontakt-oss/organisasjon/om-kommunen/planer/alleplaner/samfunnsdel/>

Kommunedelplan Kultur
<https://www.fredrikstad.kommune.no/kulturplan>

Kommunedelplan Helse og velferd
<https://www.fredrikstad.kommune.no/globalassets/dokumenter/helse-og-velferd/kommunedelplan-helse-og-velferd-2016-2027.pdf>

Kommundelplan Folkehelse
<https://www.fredrikstad.kommune.no/kontakt-oss/organisasjon/om-kommunen/planer/alleplaner/kommunedelplan-folkehelse/>

Kommunedelplan for idrett, fysisk aktivitet, friluftsliv og marka
<https://www.fredrikstad.kommune.no/kontakt-oss/organisasjon/om-kommunen/planer/alleplaner/aktive-liv-i-fredrikstad/>

Levekårskartleggingen for Fredrikstad 2020
<https://www.fredrikstad.kommune.no/aktuelt/levekarskartleggingen-2020/>

Fylkesplanen Østfold mot 2050
<https://viken.no/f/p1/i22334297-190f-4b21-a4f5-a860ab72d49d/fylkesplan-for-ostfold-mot-2050.pdf>

Inkluderende fellesskap for barn og unge (Nordahl-rapporten)
<https://nettsteder.regjeringen.no/inkludering-barn-unge/files/2018/04/INKLUDERENDE-FELLESSKAP-FOR-BARN-OG-UNGE-til-publisering-04.04.18.pdf>

Meld. St. 6 (2019- 2020): Tett på – tidlig innsats og inkluderende fellesskap i barnehage skole og SFO
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-6-20192020/id2677025/?ch=1>

Meld. St. 19 (2015 – 2016): Tid for lek og læring
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-19-20152016/id2479078/>

Meld. St. 19 (2018 – 2019) Folkehelsemeldinga. Gode liv i eit trygt samfunn
<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/meld.-st.-19-20182019/id2639770/>

Nasjonale forventninger til regional og kommunal planlegging 2019-2023

<https://www.regjeringen.no/contentassets/cc2c53c65af24b8ea560c0156d885703/nasjonale-forventninger-2019-bm.pdf>

NOU 2019:3 Nye sjanser – bedre læring. Kjønnsforskjeller i skoleprestasjoner og utdanningsløp (Stoltenbergutvalget)

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2019-3/id2627718/>

NOU 2019:2 Fremtidige kompetansebehov II – utfordringer for kompetansepolitikken

<https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/nou-2019-2/id2627309/>

UDIR: Rammeplan for barnehagen

<https://www.udir.no/rammeplan>

UDIR: Fagfornyelsen – læreplanverk for grunnsopplæringen

<https://www.udir.no/laring-og-trivsel/lareplanverket/fagfornyelsen/>

FREDRIKSTAD KOMMUNE